

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 23.2.2023
COM(2023) 91 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU

referitor la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului privind promovarea recunoașterii reciproce automate a calificărilor dobândite în cadrul învățământului superior și a celor dobândite ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ și formare, precum și a rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate

1. INTRODUCERE

Recomandarea Consiliului privind promovarea recunoașterii reciproce automate a calificărilor dobândite în cadrul învățământului superior și a celor dobândite ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ și formare, precum și a rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate¹ a fost adoptată de către Consiliu la 26 noiembrie 2018, pe baza propunerii Comisiei din 22 mai 2018. În recomandare se menționează intenția Comisiei de a prezenta Consiliului, în termen de patru ani, rapoarte privind monitorizarea recomandării, pe baza contribuțiilor statelor membre.

Recunoașterea reciprocă automată (denumită în continuare „recunoaștere automată”) este esențială pentru ca studenții să valorifice la maximum toate oportunitățile de învățare din Europa. Ea reprezintă o piatră de temelie a **spațiului european al educației**, pe care Comisia și Consiliul s-au angajat să îl creeze până în 2025 [a se vedea Comunicarea Comisiei privind realizarea Spațiului european al educației până în 2025² și Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării (2021-2030)]³. Recunoașterea reciprocă este, de asemenea, o componentă emblematică a **Strategiei europene pentru universități**⁴, prezentată în ianuarie 2022, și este extrem de relevantă pentru succesul mobilității cursanților în cadrul **programului Erasmus+** consolidat (2021–2027).

Statele membre au competențe privind recunoașterea calificărilor. Acest aspect este reglementat de legislația națională și de acordurile internaționale. La nivel european, singurul text cu caracter obligatoriu este **Convenția cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior în statele din regiunea Europei**⁵, elaborată în 1997 de către UNESCO⁶ și Consiliul Europei și ratificată de 54 de state părți, inclusiv de toate statele membre cu excepția Greciei. În plus, conceptul de recunoaștere automată a devenit unul dintre principalele angajamente ale **Spațiului european al învățământului superior**⁷ (**procesul Bologna**), care cuprinde 49 de țări, inclusiv toate statele membre ale UE, asumat în cadrul Comunicatului de la București din 2012.

Ambiția exprimată în cadrul recomandării Consiliului este de a merge și mai departe, **încurajând și oferind sprijin** statelor membre pentru a-și aprofunda și accelera cooperarea, comparativ cu posibilitățile pe care le au în contextul procesului Bologna, pe baza instrumentelor procesului Bologna de promovare a transparenței⁸.

Angajamentul politic exprimat inițial în Concluziile Consiliului European din 2017⁹ și prezentat în detaliu în recomandarea Consiliului plasează recunoașterea automată în contextul UE, oferind o definiție clară a acesteia și stabilind măsurile necesare pentru accelerarea ritmului de implementare a acesteia, astfel încât să devină o realitate pentru

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32018H1210\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32018H1210(01)).

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625>.

³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32021G0226\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32021G0226(01)).

⁴ <https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/2022-01/communication-european-strategy-for-universities-graphic-version.pdf>.

⁵ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=165>.

⁶ Convenția globală a UNESCO pentru recunoașterea calificărilor din învățământul superior, adoptată în 2019, stabilește principii universale pentru recunoașterea echitabilă, transparentă și nediscriminatorie a calificărilor dobândite în cadrul învățământului superior. Convenția va intra în vigoare în primul trimestru al anului 2023, fiind ratificată de 20 de state părți.

⁷ <http://ehea.info/>.

⁸ [brosura_v1_v12_vp_120419_text \(ehea.info\)](http://ehea.info/brosura_v1_v12_vp_120419_text).

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/media/32223/14-final-conclusions-rev1-ro.pdf>.

cursanți și absolvenți, atât pentru cei care au obținut calificări, cât și pentru cei care au avut experiențe de mobilitate în scopul învățării în UE.

La patru ani de la adoptarea recomandării, scopul prezentului raport este de a analiza progresele înregistrate și lecțiile învățate, astfel încât toate măsurile să fie puse în aplicare până în 2025.

Prezentul raport va **sta la baza lucrărilor privind noile inițiative**, cum ar fi noul cadru privind mobilitatea în scopul învățării, inclus în cadrul programului de lucru al Comisiei pentru 2023. Într-adevăr, recunoașterea fără obstacole a calificărilor și a rezultatelor învățării reprezintă piatra de temelie a mobilității în scopul învățării. Activitățile legate de punerea în aplicare a recomandării pot, de asemenea, să inspire și să faciliteze realizarea de progrese în ceea ce privește recunoașterea calificărilor obținute în afara UE, astfel cum s-a menționat în Discursul din 2022 privind starea Uniunii al președintei von der Leyen¹⁰. În plus, prezentul raport este important pentru eforturile depuse în scopul instituirii unei diplome europene comune.

2. OBIECTIVELE DE POLITICĂ STABILITE ÎN RECOMANDAREA CONSILIULUI

În cadrul recomandării Consiliului, statele membre sunt îndemnate să pună în practică, până în 2025, măsurile necesare pentru a se asigura că, în scopul continuării studiilor, fiecare elev, ucenic sau student care a finalizat o experiență de învățare într-un stat membru beneficiază de recunoașterea automată în alte state a respectivei experiențe, fie sub forma unei calificări, fie sub formă de rezultate ale învățării.

Recunoașterea automată înseamnă, în acest context:

- o **calificare dobândită în cadrul învățământului superior** într-un stat membru care este recunoscută automat la același nivel în oricare alt stat membru în scopul acordării accesului la un nivel ulterior de studii;
- **rezultatele** obținute ca urmare a unei **perioade de învățare petrecute în străinătate, la nivelul învățământului superior, într-un stat membru, care sunt recunoscute automat și în totalitate în celelalte state membre**, astfel cum au fost stabilite de comun acord în prealabil în contractul de studii și confirmate în foaia matricolă, în conformitate cu Sistemul european de acumulare și transfer al creditelor de studii. Creditele dobândite în cursul perioadei de studiu în alt stat membru sau în cadrul unei mobilități virtuale sunt transferate fără întârziere și luate în calcul în vederea eliberării diplomei studentului fără ca acesta să trebuiască să desfășoare activități suplimentare sau să facă obiectul unei evaluări;
- o **calificare dobândită în cadrul unui ciclu secundar superior** care oferă acces la învățământul superior într-un stat membru și care este recunoscută automat în oricare alt stat membru, în scopul acordării accesului la învățământul superior;
- la nivelul ciclului secundar superior, dreptul de a beneficia de **recunoașterea în țara de origine a rezultatelor învățării obținute ca urmare a unei perioade de învățare petrecute în străinătate într-un stat membru**, cu condiția ca rezultatele învățării să fie, în linii mari, în concordanță cu programa școlară națională din țara de origine.

Recomandarea Consiliului nu aduce atingere dreptului autorităților din alte state membre de a **verifica autenticitatea** și **nivelul** calificării și dacă aceasta oferă cu adevărat acces la învățământul superior în statul membru emitent. Totuși, această verificare nu implică nicio procedură de recunoaștere separată. Recunoașterea automată nu aduce atingere dreptului

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/SPEECH_22_5493.

instituțiilor de învățământ superior de a stabili **criterii de admitere specifice** la programele lor specifice.

În recomandarea Consiliului, statelor membre li se recomandă să asigure crearea condițiilor-cadru necesare, precum și încrederea și transparența în cadrul sistemelor lor de învățământ pentru recunoașterea automată, și anume:

- adaptarea **legislației naționale**, acolo unde este cazul, pentru a introduce recunoașterea automată, astfel cum este definită mai sus, în toate statele membre ale UE, prin crearea condițiilor necesare;
- punerea deplină în aplicare a **instrumentelor europene și ale procesului Bologna de promovare a transparenței în domeniul învățământului superior** care pot sprijini recunoașterea - suplimentul la diplomă și Sistemul european de acumulare și transfer al creditelor de studii (ECTS); îndeplinirea **principalelor angajamente ale procesului Bologna** privind învățământul superior (sistemul de trei cicluri, punerea în aplicare a standardelor și orientărilor pentru asigurarea calității, punerea în aplicare integrală a Convenției de la Lisabona privind recunoașterea) și **calificările de referință din Cadrul european al calificărilor**;
- elaborarea de **orientări naționale** pentru a sprijini instituțiile de învățământ și formare de nivel superior și secundar în implementarea cu eficacitate a recunoașterii automate și în dezvoltarea capacității și consolidarea rolului **centrelor naționale de informare pentru recunoaștere academică** (NARIC) și ale evaluatorilor de atestări, în special în ceea ce privește diseminarea informațiilor și utilizarea instrumentelor online pentru îmbunătățirea eficienței, a transparenței și a consecvenței;
- îmbunătățirea **bazei de date concrete** prin colectarea și diseminarea de date referitoare la amploarea și natura cazurilor de recunoaștere în scopul recomandării menționate a Consiliului.

3. SITUAȚIA ACTUALĂ ÎN CEEA CE PRIVEȘTE IMPLEMENTAREA RECUNOAȘTERII AUTOMATE

Prezentul raport oferă o analiză a măsurilor puse în aplicare de către statele membre la patru ani de la adoptarea recomandării Consiliului. De asemenea, Comisia intenționează să nu se limiteze la măsurile legislative în vigoare, ci să verifice și implementarea efectivă pe teren, ori de câte ori sunt disponibile date concrete privind practica recunoașterii.

În continuare, este prezentat un rezumat al principalelor constatări ale raportului (a se vedea evaluarea pentru fiecare țară din anexă).

În domeniul învățământului superior, deși **statele membre au luat o serie de măsuri** pentru a asigura condițiile-cadru necesare, încrederea și transparența în cadrul sistemelor lor de învățământ, trebuie avute în vedere măsuri suplimentare până în 2025:

- **legislația națională privind recunoașterea automată a calificărilor dobândite în cadrul învățământului superior** din toate statele membre ale UE este **în vigoare în 12 state membre**. Alte trei state membre sunt în proces de adaptare a legislației lor naționale. Iar alte nouă state membre aplică recunoașterea automată în cazul unui număr limitat de țări din UE;
- **instrumentele de transparență ale procesului Bologna și ale UE** sunt instituite în majoritatea statelor membre. Cu toate acestea, în **11 state membre** aceste instrumente **nu sunt pe deplin implementate**. Acest lucru afectează încrederea necesară între statele membre și sisteme;

- **14 state membre** au instituit **orientări naționale** pentru instituții, pe lângă asigurarea de **cursuri de formare** periodice și posibilitatea utilizării de **instrumente online** pentru luarea deciziilor de recunoaștere;
- **șapte state membre** monitorizează și evaluează deciziile de recunoaștere prin intermediul unei **baze de date la nivel de sistem central** care colectează și diseminează date privind cazurile de recunoaștere și care este actualizată periodic. Lipsa unor astfel de date în alte state membre împiedică evaluarea implementării efective a recunoașterii automate pe teren.

Deși existența unei legislații formale în domeniul învățământului superior este o condiție prealabilă esențială pentru recunoașterea automată, datele disponibile, chiar dacă sunt limitate, arată că aceasta este o condiție necesară, dar nu suficientă:

- în **trei state membre**, procesul decizional pentru recunoașterea automată este efectuat la nivel central de către un organism competent. În toate celelalte state membre, deciziile privind recunoașterea calificărilor sunt luate în mod descentralizat de către instituțiile de învățământ superior. Datele disponibile arată că o astfel de aplicare descentralizată a unui cadru juridic la nivel de sistem sporește riscul unei aplicări inconsecvente a recunoașterii automate;
- **datele disponibile** colectate prin intermediul unui sondaj efectuat în rândul instituțiilor de învățământ superior conturează o **imagine eterogenă a implementării recunoașterii automate a calificărilor din cadrul învățământului superior la nivel instituțional**, cu inconsecvențe între instituții sau chiar între evaluatori de atestări diferiți din cadrul aceleiași instituții. Un motiv important este confuzia dintre recunoaștere și admitere, în special faptul că recunoașterea automată nu înseamnă admitere automată. Întrucât majoritatea deciziilor de recunoaștere sunt luate de instituțiile de învățământ superior, pentru a putea efectua o evaluare solidă, ar fi necesar să se dispună de mai multe informații cu privire la măsura în care aplicarea este consecventă și conformă cu reglementările în vigoare;
- în ceea ce privește **recunoașterea automată a perioadelor de învățare petrecute în străinătate**, singurele date disponibile sunt cele din cadrul programului Erasmus+. Media la nivel european în 2020 a fost de 84,4 % din creditele recunoscute automat, cu diferențe semnificative între țări. Noul cadru Erasmus+ în materie de calitate pentru perioada 2021-2027 a fost instituit pentru a obține recunoașterea automată deplină a perioadelor de învățare petrecute în străinătate prin intermediul programului Erasmus+.

De asemenea, trebuie depuse eforturi suplimentare în domeniul **învățământului și formării de nivel secundar superior**:

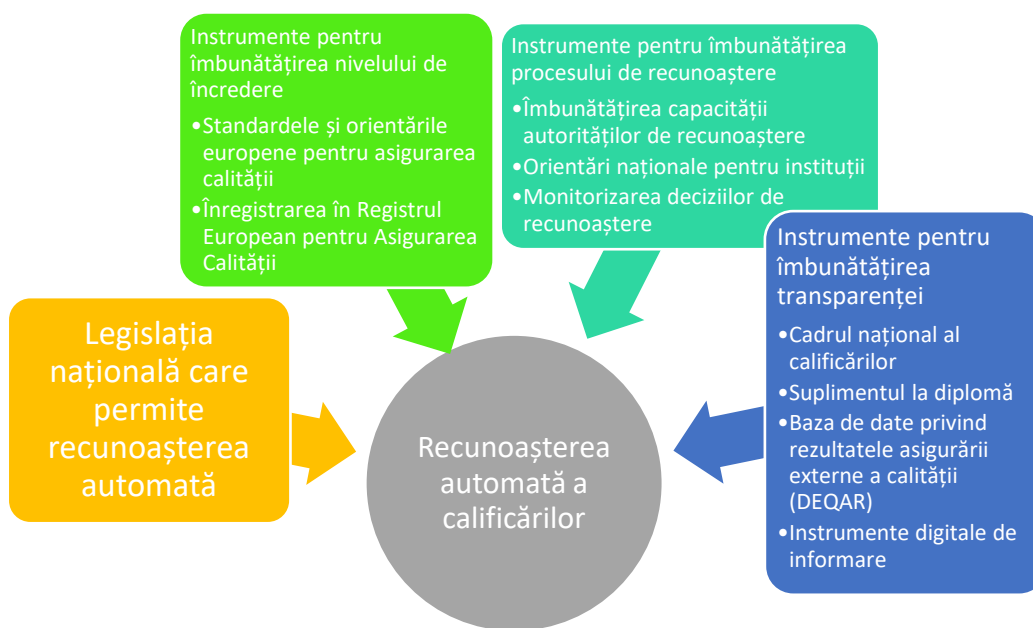
- **Recunoașterea automată a calificărilor dobândite ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ și formare** (învățământul general și EFP) este destul de bine dezvoltată în **15 state membre** (plus un stat membru exclusiv în ceea ce privește învățământul școlar general) care asigură recunoaștere automată sau cel mult o verificare a calificărilor în raport cu o bază de date privind deciziile de recunoaștere. Alte șase state membre aplică recunoașterea automată a calificărilor pentru un număr limitat de alte state membre (de obicei prin acorduri bilaterale sau decizii unilaterale), iar cinci state membre (plus un stat membru în ceea ce privește EFP) nu aplică deloc recunoașterea automată. Provocările din acest domeniu rămân în mare măsură aceleași ca înainte de adoptarea recomandării;
- în ceea ce privește **recunoașterea rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate, în cadrul ciclului secundar superior de învățământ**, opt state membre oferă o formă de recunoaștere automată conformă, în linii mari, cu

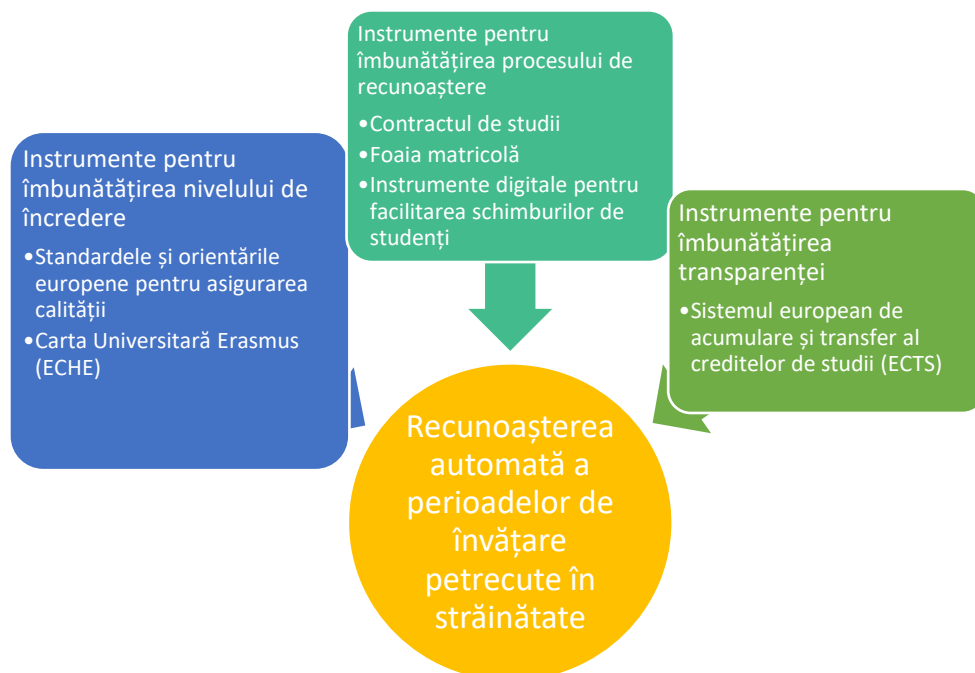
recomandarea Consiliului (două state membre, pe bază de echivalare, șase state membre, pe baza rezultatelor învățării). În rest, situația nu s-a schimbat prea mult. Majoritatea statelor membre recunosc rezultatele numai pe baza unei forme descentralizate de corelare a programelor școlare, o procedură de obicei lungă și solicitantă care implică adesea susținerea unor examene suplimentare de către cursanți și care generează incertitudine. Alte state membre nu oferă proceduri de recunoaștere în afara programelor foarte specifice. Zece state membre nu oferă nicio formă de procedură standardizată de recunoaștere sau chiar nu dispun de nicio procedură de recunoaștere în general.

Pe baza principalelor constatări ale prezentului raport, Comisia consideră că este nevoie în continuare de o intensificare a eforturilor în vederea punerii în aplicare a recomandării Consiliului și de realizarea unor progrese substanțiale până în 2025.

3.1. Situația actuală în cazul învățământului superior

Pentru implementarea recunoașterii automate a calificărilor și a perioadelor de învățare petrecute în străinătate la nivelul învățământului superior, este nevoie atât de o legislație, cât și de instrumente de sprijin. În capitolul următor, este abordată existența acestor factori favorizanți.

3.1.1. Progresele înregistrate la nivel național

3.1.1.1. Adaptarea legislației naționale¹¹

Legislația națională relevantă este o condiție prealabilă pentru recunoașterea automată, deși nu înseamnă neapărat că este aplicată corect pe teren.

În 2018, în momentul adoptării recomandării Consiliului, **opt state membre** (DE, DK, FI, FR, MT, PL, RO și SE) incluseseră deja în legislația națională recunoașterea automată pentru toate țările din UE. **Patru țări** (AT, HR, IT și ES), care fie considerau că aplică recunoașterea automată în practică, fie doreau să adopte recunoașterea automată, și-au adaptat legislația după adoptarea recomandării Consiliului. Trebuie remarcat faptul că, în Spania, noua lege care introduce recunoașterea automată este valabilă pentru toate statele membre ale UE, cu excepția unui subset de diplome.

În plus, **trei țări** (CZ, EL și SK) își adaptează în prezent legislația națională.

Nouă state membre au introdus recunoașterea automată pentru un subgrup de țări (de exemplu, prin încheierea sau extinderea unor acorduri multilaterale regionale) sau pentru anumite calificări:

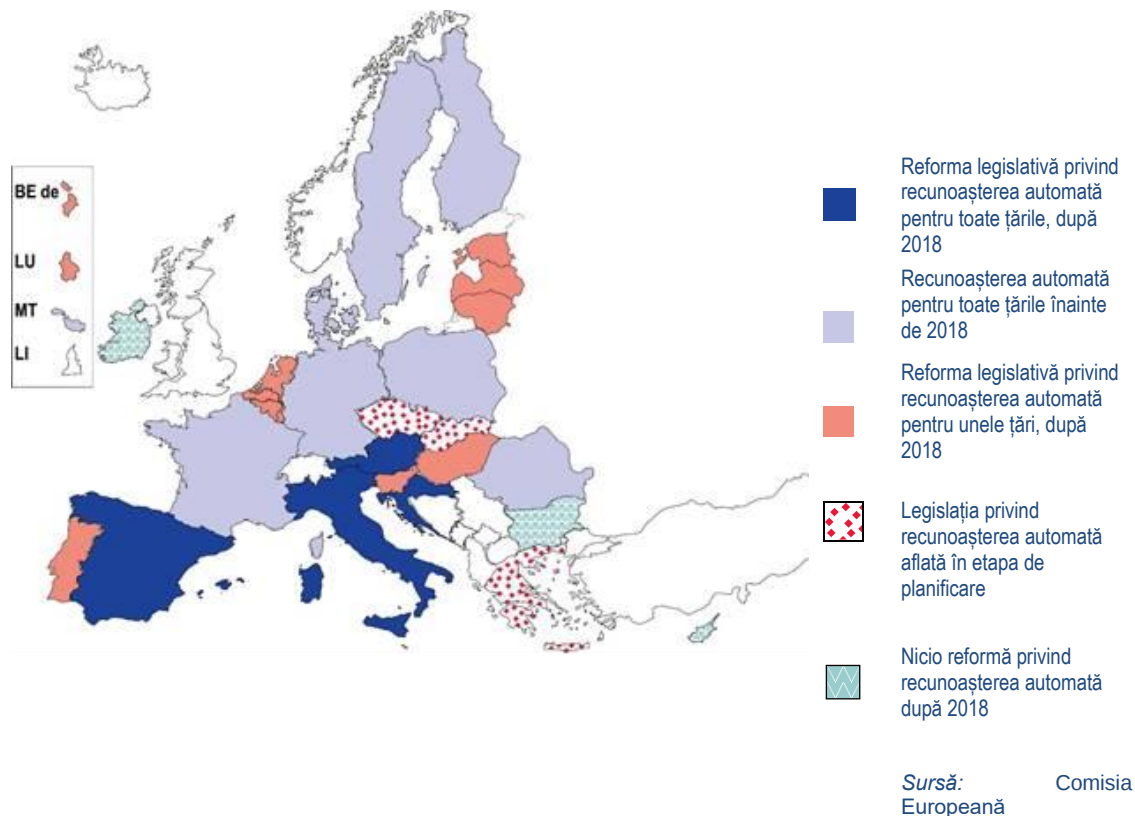
- Tratatul multilateral privind recunoașterea automată a fost semnat între **țările baltice și Benelux** în 2021. Până în prezent, tratatul a fost ratificat de BE–FI¹², LV și EE. Tratatul se întemeiază pe **declarația de la Reykjavik din 2004**, care promovează recunoașterea automată a calificărilor comparabile dobândite în cadrul învățământului superior între țările nordice;

¹¹ Raportul din 2023 referitor la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului privind recunoașterea automată, elaborat de ICF S.A în cadrul Studiului cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a [Recomandării Consiliului din 2018 privind recunoașterea reciprocă automată a calificărilor dobândite în cadrul învățământului superior și a rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate](#), precum și cu privire la fezabilitatea unui sistem european de recunoaștere și de asigurare a calității.

¹² Belgia - Comunitatea flamandă.

- pe baza **acordurilor bilaterale** existente înainte de 2018 dintre PL și CZ, se pune în aplicare în prezent un nou acord multilateral între patru țări (CZ, HU, PL, SK). Slovenia a încheiat acorduri bilaterale cu țările învecinate.

Reformele legislative privind recunoașterea automată după 2018

Crearea unor astfel de acorduri regionale este considerată de unele țări drept o cale de urmat în ceea ce privește implementarea recunoașterii automate pentru toate statele membre ale UE care aplică instrumentele de transparență europene și pe cele ale procesului Bologna. Trebuie remarcat faptul că Portugalia a adoptat, începând cu 2007, o abordare specifică privind recunoașterea, care implică aplicarea recunoașterii automate pentru calificările enumerate într-un decret-lege.

Alte țări nu au elaborat încă niciun plan pentru alinierea legislativă (BG, CY și IE).

Dintre cele 12 țări care și-au adaptat legislația națională pentru implementarea recunoașterii automate, **în trei țări procesul decizional privind recunoașterea automată este efectuat la nivel central** de către un organism competent. În toate celelalte state membre, deciziile privind recunoașterea calificărilor sunt luate în mod descentralizat de către instituțiile de învățământ superior. Acest lucru poate duce la o **lipsă de consecvență** în ceea ce privește deciziile de recunoaștere; practicile pot varia chiar și de la o facultate la alta (a se vedea secțiunea 3.1.1.5).

Se ridică întrebarea dacă o decizie la nivel de sistem (dreptul unei persoane de a avea acces la învățământul superior la orice nivel) ar trebui luată de către fiecare instituție de învățământ superior sau ar trebui să fie menținută la nivel de sistem și luată de autoritățile naționale.

3.1.1.2. Implementarea instrumentelor de transparență ale procesului Bologna

Implementarea sistematică a instrumentelor procesului Bologna este indispensabilă pentru recunoașterea automată în domeniul învățământului superior. În pofida angajamentelor asumate de mult timp, implementarea acestor instrumente este în continuare neuniformă la nivelul UE.

- **Registrul European pentru Asigurarea Calității¹³ (EQAR)**

Încrederea în sistemul de asigurare a calității dintr-o țară este o condiție prealabilă pentru recunoașterea automată. **Înregistrarea în Registrul European pentru Asigurarea Calității** a agențiilor externe de asigurare a calității indică faptul că agențiile respective își desfășoară activitatea în conformitate cu Standardele și orientările europene pentru asigurarea calității (ESG) în Spațiul european al învățământului superior¹⁴. În prezent, din cele 27 de state membre, 22 utilizează agenții de asigurare a calității înregistrate în EQAR¹⁵. Celelalte cinci țări fie fac obiectul procesului de verificare al EQAR (SK și EL) pentru conformitatea cu Standardele și orientărilor europene pentru asigurarea calității, fie intenționează să solicite acest lucru în curând (IT, MT și CZ).

În **baza de date privind rezultatele asigurării externe a calității (DEQAR)**, instituțiile pot încărca, iar utilizatorii pot găsi informații privind verificările de asigurare a calității cu un singur clic, evitând duplicarea evaluărilor. Centrele naționale de informare pentru recunoaștere academică (NARIC) din IT, FR, NL și RO integrează în fluxurile lor de lucru pentru recunoaștere (cu sprijinul programului Erasmus+) o căutare automată în DEQAR.

- **Orientările privind Sistemul european de acumulare și transfer al creditelor de studii (ECTS)**

ECTS este un sistem de credite centrat pe student, care se bazează pe volumul de lucru al studenților necesar pentru a obține rezultatele specificate ale învățării. Prin urmare, sistemul este esențial pentru a facilita recunoașterea rezultatelor învățării ale studenților pe parcursul perioadelor de mobilitate a creditelor¹⁶ într-un mod comparabil.

Implementarea eficientă a ECTS depinde în mare măsură de acțiunile instituțiilor de învățământ superior autonome. Cu toate acestea, este important ca, pe lângă programul Erasmus+, și actorii de la nivel național să își asume responsabilitatea, să sprijine și să stimuleze utilizarea corectă a ECTS (în conformitate cu Ghidul utilizatorilor ECTS din 2015¹⁷). În 22 de state membre, agențiile externe de asigurare a calității au obligația legală de a face trimitere la principiile-cheie ale ECTS în cadrul verificărilor lor¹⁸. În celelalte cinci state membre (IE, LV, SE, SK, SI), nu este prevăzută această obligație, deși ECTS este încă utilizat pe scară largă. Cu toate acestea, punerea în aplicare a principiilor cuprinse în Ghidul utilizatorilor ECTS din 2015 este pe deplin monitorizată de către agenția națională de asigurare a calității numai în cadrul a șase sisteme¹⁹.

¹³ <https://www.eqar.eu/>.

¹⁴ <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>.

¹⁵ <https://www.eqar.eu/kb/country-information/>.

¹⁶ Mobilitatea creditelor poate fi definită ca o perioadă limitată de studii sau de stagii de practică, petrecută în străinătate (în cadrul studiilor în curs la o instituție de origine) în scopul obținerii de credite. După finalizarea etapei de mobilitate, studenții se întorc la instituția de origine, unde creditele sunt recunoscute și unde aceștia își finalizează studiile.

¹⁷ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/da7467e6-8450-11e5-b8b7-01aa75ed71a1>.

¹⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c90aaf32-4fce-11eb-b59f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-183354043>.

¹⁹ [Tabloul de bord al mobilității](#) 2019 - BE-Flandra, FR, IT, LT, NL, FI.

- **Suplimentul la diplomă**

Suplimentul la diplomă reprezintă unul dintre principalele angajamente cuprinse în Carta Universitară Erasmus în ceea ce privește eligibilitatea instituțiilor de învățământ superior pentru a beneficia de programul Erasmus+. El conține informații privind calificările care le permit evaluatorilor de atestări să înțeleagă nivelul și drepturile academice ale titularului calificării și este disponibil într-un format digitalizat pe platforma Europass²⁰. Exceptând programul Erasmus+, suplimentul la diplomă este emis automat, gratuit și într-o limbă vorbită pe scară largă pentru toți absolvenții în 23 de state membre²¹. Statele membre care nu emit în mod automat suplimentul la diplomă sunt FR, ES și EL (care nu-l eliberează absolvenților din primul și al doilea ciclu), iar în IE se solicită o taxă pentru volumul suplimentar de muncă administrativă.

3.1.1.3. Elaborarea de orientări naționale²²

În timp ce DK, RO și SE dispun de un sistem decizional complet centralizat pentru recunoaștere, în toate celelalte state membre, fie deciziile de recunoaștere sunt luate de instituțiile de învățământ superior, fie autoritatea de nivel superior delegă respectivelor instituții responsabilitatea de a pune în aplicare aceste decizii. În toate aceste țări, **orientările naționale sunt esențiale pentru a sprijini instituțiile de învățământ superior** în implementarea eficientă a recunoașterii automate.

În practică, **paisprezece state membre** (BG, DK, EE, FI, FR, DE, EL, IT, MT, NL, PL, RO, ES, SE) au creat servicii și orientări online pentru a sprijini practicile standardizate în rândul instituțiilor de învățământ superior.

3.1.1.4. Monitorizarea și evaluarea²³

Monitorizarea sistematică a deciziilor de recunoaștere se efectuează în **șapte state membre** (BG, IT, LU, NL, PT, RO, SK).

În lipsa unei monitorizări a deciziilor de recunoaștere, **este dificil să se identifice aspectele cele mai problematice și să se ia măsurile adecvate pentru a le aborda**.

Lipsa datelor îngreunează, de asemenea, evaluarea măsurii în care recunoașterea automată este efectiv implementată în cadrul unui sistem de învățământ.

3.1.1.5. Implementarea la nivel instituțional

Recunoașterea automată a calificărilor este legată de **drepturile de acces ale persoanelor fizice** la un set de dispoziții privind învățarea²⁴. Deși o calificare specifică poate oferi acces formal/general la toate programele de la următorul nivel de studii, aceasta nu asigură în mod automat dreptul de admitere la un program specific. Fiecare instituție de învățământ superior sau autoritate națională competentă are dreptul de a stabili criterii specifice de admitere.

²⁰ <https://europa.eu/europass/ro>.

²¹ [Reportul din 2020 privind implementarea procesului Bologna](#).

²² „Raportul ICF referitor la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului privind recunoașterea automată”, 2023.

²³ „Raportul ICF referitor la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului privind recunoașterea automată”, 2023.

²⁴ [Triunghiul recunoașterii automate](#).

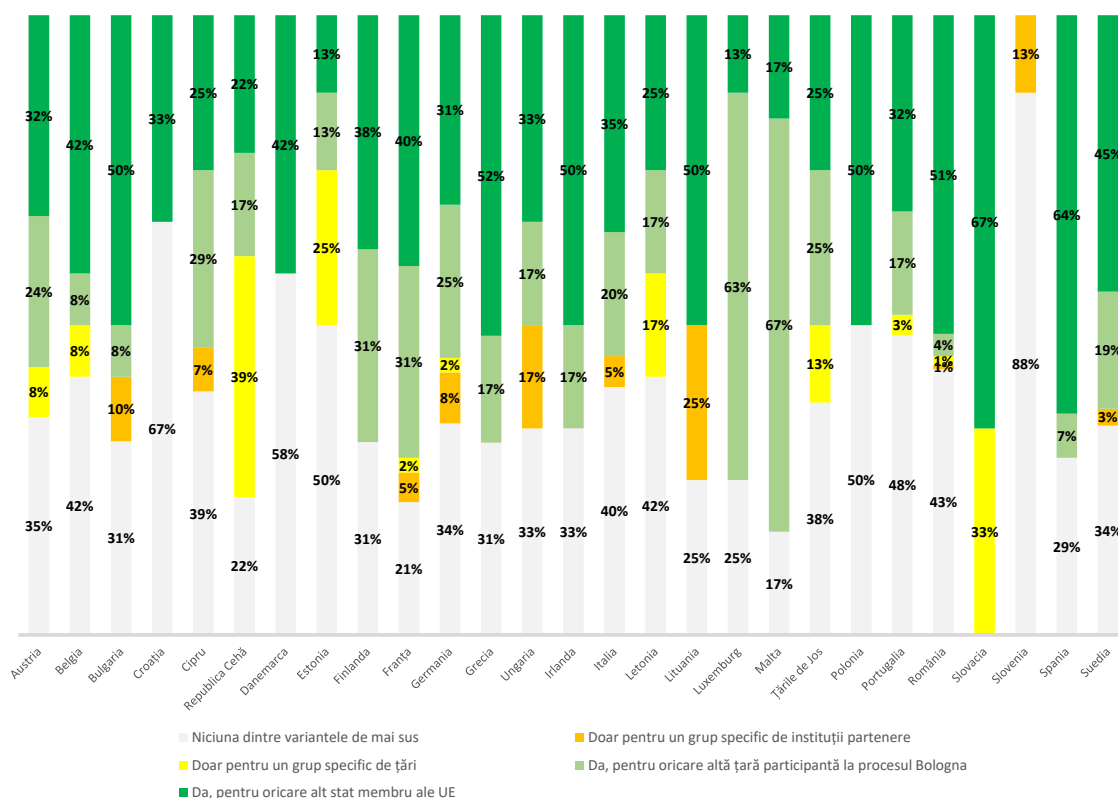
Un sondaj²⁵ realizat în rândul instituțiilor de învățământ superior prezintă o **imagine eterogenă** a practicilor de pe teren în ceea ce privește **recunoașterea automată a calificărilor**. Înțelegerea și implementarea recunoașterii automate de către instituțiile de învățământ superior variază, de asemenea, în cadrul aceluiași țări.

Principalele motive pentru recunoașterea neautomată au fost compararea de la caz la caz a volumului de muncă și a rezultatelor învățării, condițiile generale la nivel de sistem (nivelul cadrelor europene ale calificărilor), criteriile de admitere.

Studiul indică faptul că încă există o **confuzie cu privire la definiția recunoașterii automate**, inclusiv că aceasta nu este echivalentă cu admiterea automată. Confuzia provine, de asemenea, din faptul că procesele de recunoaștere și de admitere sunt adesea combinate la nivel instituțional: 38 % dintre respondenți au declarat că le tratează împreună. În plus, o treime dintre instituții verifică procesele de asigurare a calității ale celeilalte instituții atunci când decid dacă să recunoască sau nu o calificare.

Trebuie remarcat faptul că doar 53 % dintre instituții au declarat că păstrează o evidență a deciziilor de recunoaștere.

Autoevaluarea instituțiilor de învățământ superior care recunosc automat diplomele de licență și de masterat

N=421

Sursă: ICF/3s

Deciziile de recunoaștere a **perioadelor de învățare petrecute în străinătate** sunt luate de către instituții și, în majoritatea cazurilor, la nivelul corpului profesoral.

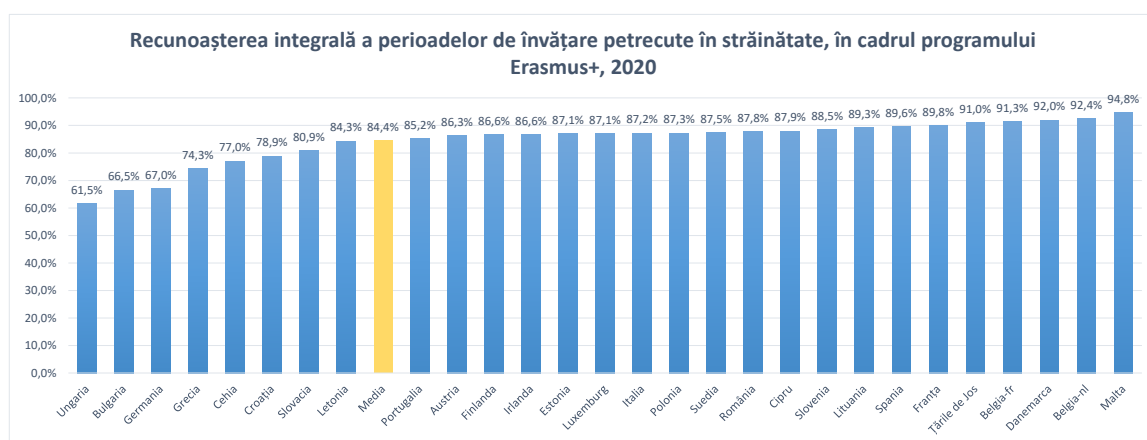
Potrivit sondajului realizat în rândul instituțiilor de învățământ superior, doar 47 % dintre instituțiile de învățământ superior dispun de o bază de date privind deciziile de

²⁵ „Raportul ICF referitor la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului privind recunoașterea automată”, 2023; dimensiunea eșantionului: 441.

recunoaștere pentru perioadele de învățare petrecute în străinătate, ceea ce îngreunează evaluarea nivelului de punere în aplicare a recomandării Consiliului.

Studiile arată că blocajele rămase sunt legate de **preocupările privind calitatea percepute la nivelul corpului didactic de către unii profesori**. Peste 10 % dintre studenții mobili sunt nemulțumiți de procesul de recunoaștere a creditelor, iar un procent ușor mai mare de studenți și-a exprimat nemulțumirea în ceea ce privește informațiile pe care le primesc cu privire la note și transferul în cadrul ECTS. Absența unei „ferestre de mobilitate” în programele de studiu sporește gradul de incertitudine pentru studenții mobili.

În UE, cea mai mare parte a mobilității în scopul învățării (53 %) se desfășoară în cadrul programului Erasmus+. Datele privind mobilitatea în cadrul programului Erasmus+, bazate pe feedbackul primit de la studenții din cadrul programului Erasmus+²⁶, arată că ponderea studenților care au beneficiat în 2020 de recunoașterea deplină a tuturor creditelor obținute a fost, în medie, de 84,4 %, cu **diferențe semnificative între statele membre**.

Sursă: Comisia Europeană

Noul cadru de calitate Erasmus+ pentru perioada 2021-2027 a fost instituit pentru a obține recunoașterea automată deplină a perioadelor de învățare petrecute în străinătate, pe teritoriul UE, prin intermediul programului Erasmus+.

3.1.1.6. Concluzii

Deciziile privind recunoașterea sunt cel mai adesea lăsate la latitudinea instituțiilor de învățământ superior, ceea ce duce la inconsecvențe în implementarea recunoașterii automate. Întrucât practicile instituționale variază, de cele mai multe ori, este dificil să se stabilească dacă practica de recunoaștere este complet automată pe teritoriul unei țări, chiar dacă legislația națională permite recunoașterea automată. Una dintre dificultăți constă în faptul că procesele de recunoaștere și de admitere sunt adesea combinate la nivel instituțional. Acest lucru a generat confuzii cu privire la implicațiile recunoașterii automate și creează dificultăți în asigurarea utilizării unei abordări coerente (automate) în toate instituțiile de învățământ superior.

Întrebarea fundamentală este dacă are sens să se încredințeze luarea unei decizii la nivel de sistem fiecărei instituții de învățământ superior în parte. Peisajul învățământului superior, structurile de guvernare și personalul responsabil cu recunoașterea se schimbă

²⁶ Numărul respondenților a fost de 589 484 pe parcursul unei perioade de patru ani.

în permanență. În plus, lipsa unor orientări la nivel central și a monitorizării deciziilor de recunoaștere îngreunează procesul de identificare a inconsecvențelor.

Atunci când își adaptează legislația națională, **statele membre ar putea să ia în considerare asigurarea consecvenței în ceea ce privește implementarea, acordând competența luării deciziilor de recunoaștere automată unui organism specific** (de exemplu, un NARIC), instituțiile de învățământ superior urmând să își păstreze autonomia în ceea ce privește selectarea și admiterea studenților pentru programele lor. Distincția dintre recunoaștere și admitere ar deveni astfel mai clară în practică.

De asemenea, statele membre ar putea încuraja instituțiile de învățământ superior **să integreze procesele de recunoaștere în procedurile lor interne de asigurare a calității**, inclusiv punerea integrală în aplicare a Ghidului utilizatorilor ECTS din 2015. Acest lucru ar îmbunătăți transparența și coerența practicilor de recunoaștere în cadrul instituțiilor pentru perioadele de învățare petrecute în străinătate.

Un proces decizional coerent ar putea fi sprijinit prin soluții digitale, cum ar fi bazele de date. O abordare sistematică pentru monitorizarea și evaluarea deciziilor de recunoaștere a calificărilor și a mobilității individuale în scopul învățării ar îmbunătăți transparența și ar contribui la luarea unor decizii bazate pe date concrete.

3.1.2. Sprijinul acordat de Comisie începând cu 2018

Comisia oferă sprijin și a dezvoltat instrumente pentru a consolida eforturile depuse de statele membre de a implementa recunoașterea automată.

3.1.2.1. Promovarea încrederii reciproce și a învățării reciproce între statele membre și instituții

Comisia a facilitat schimbul periodic de bune practici între statele membre în cadrul grupurilor de lucru privind Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020)²⁷ și cadrul strategic ulterior pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a Spațiului european al educației (**Cadrul strategic privind Spațiul european al educației pentru perioada 2021-2030**).

Începând din 2018, recunoașterea automată a fost abordată în cadrul fiecărei reuniuni a grupului de lucru și a fost inclusă, de asemenea, în mod regulat pe ordinea de zi a reuniunilor directorilor generali pentru învățământul superior. În plus, în 2019, Comisia și guvernul Norvegiei au organizat un **seminar privind învățarea reciprocă** dedicat implementării recunoașterii automate.

Portalul Spațiului european al educației²⁸ acționează ca centru de informare cu privire la recomandarea Consiliului și oferă sprijin pentru punerea în aplicare a acesteia.

3.1.2.2. Carta Universitară Erasmus (ECHE)

Fiecare instituție de învățământ superior care dorește să beneficieze de fondurile alocate programului Erasmus+ trebuie să dețină o acreditare ECHE²⁹. Până în prezent, 5 206 instituții de învățământ superior dețin o acreditare ECHE pentru perioada 2021-2027.

²⁷ [Educație și formare profesională 2020 - Oficiul pentru Publicații al UE \(europa.eu\).](https://education.ec.europa.eu/ro/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/automatic-recognition-of-qualifications)

²⁸ [https://education.ec.europa.eu/ro/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/automatic-recognition-of-qualifications.](https://education.ec.europa.eu/ro/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/automatic-recognition-of-qualifications)

²⁹ [https://erasmus-plus.ec.europa.eu/ro/resources-and-tools/erasmus-charter-for-higher-education.](https://erasmus-plus.ec.europa.eu/ro/resources-and-tools/erasmus-charter-for-higher-education)

Aceasta înseamnă că aproximativ 95 % dintre studenții din UE studiază la o universitate care participă la programul Erasmus+.

În noua ECHE pentru noul program Erasmus+ (2021-2027), **deținătorii acreditărilor se angajează să asigure recunoașterea automată deplină**, în conformitate cu definiția prevăzută în recomandarea Consiliului, a tuturor creditelor acumulate pentru rezultatele învățării obținute în mod satisfăcător în cursul unei perioade de studiu/formare petrecute în străinătate. Utilizarea corectă a ECTS și eliberarea automată a suplimentului la diplomă reprezintă, de asemenea, unele dintre principalele angajamente asumate de către deținătorii ECHE. Punerea în aplicare este monitorizată de agențiile naționale Erasmus+.

3.2. Situația actuală a învățământului secundar superior

3.2.1. Progresele înregistrate la nivel național

3.2.1.1. Situația actuală a recunoașterii calificărilor dobândite ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ și formare care oferă acces la învățământul superior

În recomandarea Consiliului se solicită realizarea unor progrese substanțiale în direcția recunoașterii reciproce automate, astfel încât o calificare dobândită ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ și formare care oferă acces la învățământul superior să fie recunoscută automat și în alte state membre.

Aproximativ jumătate dintre statele membre dispun de **sisteme care îndeplinesc acest obiectiv**; cinci state membre nu dispun de nicio formă de recunoaștere automată. Printre exemplele pozitive se numără și PL, unde evaluarea comparabilității/declarația de comparabilitate este generată automat prin intermediul instrumentului online Kwalifikator al NARIC (pentru învățământul general, însă nu și pentru EFP). FR pune la dispoziția universităților cereri online directe, fără a fi necesară continuarea procesului de recunoaștere. În câteva state membre, o anumită formă de recunoaștere automată, fie impusă de lege, fie aplicată în practică, se bazează pe acorduri bilaterale sau multilaterale cu alte state membre (de exemplu AT, CZ pentru SK, SK pentru CZ și EE/LT/LV între ele) sau pe decizii unilaterale (SI pentru HR).

În **numeroase state membre, responsabilitatea recunoașterii revine instituțiilor de învățământ superior**, cu practici care variază de la un stat membru la altul. În unele state membre, centrele naționale de informare pentru recunoaștere academică oferă servicii și orientări online (și offline) privind evaluarea echivalenței (AT, BE-Fr³⁰, DE, EE, ES, IE, IT, NL, PL, PT și SI) sub forma unor baze de date online (publice) (de exemplu, DE și IT). În SE și ES, experți din anumite țări își desfășoară activitatea în instituții de învățământ superior și oferă sprijin în cadrul procesului decizional.

Unele state membre elaborează proceduri de **evaluare a convergenței curriculare, comparând programele de studiu în mod individual**. Unele state membre impun susținerea unor examene suplimentare (CZ, HU și SK). Cu toate acestea, ciclul secundar superior de învățământ și formare nu este inclus în propunerile de modificări legislative

³⁰ Belgia - Comunitatea francofonă.

privind recunoașterea în mai multe state membre (de exemplu CZ, ES, EL și LT), ale căror inițiative se axează pe calificările dobândite în cadrul învățământului superior³¹.

În unele țări există **diferențe între învățământul secundar superior general și EFP**. De exemplu, în PL, recunoașterea automată se aplică pentru calificările dobândite ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ general, însă nu și pentru calificările EFP.

În concluzie, unele inițiative, cum ar fi bazele de date centrale, inclusiv cele la care are acces publicul larg, se disting ca exemple bune de progrese în direcția recunoașterii automate. Totuși, multe dintre aceste inițiative au fost lansate înainte de adoptarea recomandării. Progresele recente limitate au drept cauză, de cele mai multe ori, mai degrabă lipsa de inițiativă din partea instituțiilor de învățământ superior, decât asigurarea unui sistem central de către statele membre. **Provocările din acest domeniu rămân în mare măsură aceleași ca înainte de adoptarea recomandării.**

3.2.1.2. Recunoașterea perioadelor de învățare petrecute în străinătate

Recomandarea Consiliului subliniază că recunoașterea automată ar trebui să fie acordată atât timp cât „rezultatele învățării [sunt], în linii mari, conforme cu cele din programa școlară națională a țării de origine”.

În cazul **perioadelor scurte de învățare petrecute în străinătate**, care sunt cuprinse, de obicei, între mai multe zile și maximum trei luni, recunoașterea nu reprezintă, în mod obișnuit, o condiție pentru reintegrarea unui elev în școala de origine, ca urmare a duratei scurte și a implicării directe a școlilor.

În cazul **perioadelor lungi de învățare petrecute în străinătate**, care sunt cuprinse, de obicei, între trei luni și un întreg an școlar, există trei abordări conforme cu recomandarea Consiliului care ar putea fi considerate recunoaștere automată:

- **Recunoaștere bazată pe echivalare**

Perioada petrecută în străinătate este considerată echivalentă cu aceeași perioadă în țara de origine, indiferent de diferențele de programe școlare existente între școala de origine și școala-gazdă, iar elevul este readmis la nivelul de studii corespunzător sau este admis la nivelul de studii următor, dacă este respectat un număr limitat de principii și criterii.

- În AT, recunoașterea se bazează pe frecventarea școlii pentru o perioadă de minimum cinci luni și de maximum un an.
- În PT, perioadele de învățare petrecute în străinătate cu durata de un an sunt recunoscute automat pe baza finalizării cu succes a anului școlar.

- **Recunoașterea bazată pe rezultatele învățării stabilite a fi, în linii mari, conforme cu programa școlară a instituțiilor de origine**

Statele membre au instituit o procedură oficială la nivel de sistem care identifică rezultatele unei perioade de învățare petrecute în străinătate și stabilește dacă acestea sunt, în linii mari, conforme cu cele din programa școlară națională a țării de origine. Acest lucru este valabil în BG, DK, FI, FR pentru EFP, precum și în IT și RO, cu practici diferite în fiecare dintre aceste state membre.

³¹ „Raportul ICF referitor la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului privind recunoașterea automată”, 2023.

- **Recunoașterea pe baza unui contract de studii semnat**

Înainte de perioada de învățare care urmează să fie petrecută în străinătate, școala de origine și școala-gazdă, precum și cursantul discută despre obiectivele de învățare care trebuie atinse pentru a îndeplini cerințele de învățare ale ambelor sisteme educaționale. La întoarcere, rezultatele învățării dobândite sunt măsurate în raport cu contractul de studii și, dacă sunt conforme, sunt recunoscute automat. Această abordare este în spiritul recomandării Consiliului și este pusă în aplicare pe scară largă în cadrul programului Erasmus+, însă nu a fost utilizată pe scară largă în cazul mobilității în scopul învățării în afara programului Erasmus+.

Cu toate acestea, în majoritatea statelor membre, recunoașterea **nu este încă automată**:

- aproape jumătate dintre statele membre dispun de o procedură oficială bazată pe **corelarea programelor școlare** realizată de o varietate de actori (școli, profesori individuali, autorități locale) și care, de obicei, necesită o evaluare a disciplinelor care nu au fost studiate în străinătate: această procedură se aplică în o treime dintre statele membre (în BE-Fr, CY, CZ, DE, HR, HU, IE, LT, LV, PT în cazul perioadelor de învățare mai scurte de un an școlar, precum și în SI, SK și ES);
- în unele state membre se efectuează o evaluare atât de către școala de origine, cât și de către școala-gazdă, ca parte a unui **parteneriat între școli**, pentru a eluda orice procedură oficială de recunoaștere în acest caz (de exemplu, în FR în cadrul învățământului școlar);
- o serie de state membre (de exemplu, BE-DE, BE-FI, EE, EL, LU, MT, NL, PL și SE) **nu au pus în aplicare niciun fel de proceduri sau orientări uniforme de recunoaștere**. O rețea de experți creată de Comisie ca parte a unei acțiuni pregătitoare inițiate de Parlamentul European a constatat, de asemenea, că, în multe state membre, școlile nu dispun de competențele necesare pentru a recunoaște perioadele de învățare petrecute în străinătate în cadrul sistemului lor școlar și al programei lor școlare din cauza lipsei procedurilor la nivel de sistem³².

Pe lângă procedurile de recunoaștere, statutul **cursanților mobili** pe parcursul unei perioade de mobilitate rămâne o problemă. În cadrul mai multor sisteme școlare, elevii care merg în străinătate pentru mobilitate pe termen lung nu mai sunt înregistrați într-o școală din țara lor de origine și nici nu au un statut clar în școala-gazdă, ceea ce îngreunează înregistrarea sau evaluarea rezultatelor învățării.

În concluzie, s-au înregistrat **progrese** în ceea ce privește recunoașterea automată a rezultatelor **perioadelor de învățare petrecute în străinătate în cadrul ciclului secundar superior de învățământ**, însă ele au fost **mai limitate** decât progresele înregistrate în ceea ce privește calificările. În total, șapte state membre (AT, BG, DK, FI, IT, PT pentru perioade cu durata de un an și RO) dispun de un sistem sau de o procedură care se califică drept recunoaștere automată în conformitate cu recomandarea Consiliului. În majoritatea statelor membre, recunoașterea depinde de deciziile autorităților locale sau ale fiecărei instituții de învățământ și formare în parte, luate pe baza corelării programelor școlare, sau este chiar imposibilă. Provocările rămân în mare măsură aceleași cu cele care au condus la adoptarea recomandării Consiliului. Trebuie în continuare soluționate aspecte

³² [Rețeaua de experți privind recunoașterea rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate în cursul ciclului secundar de învățământ general - analiză efectuată în statele membre \(2021\) | Spațiul european al educației \(europa.eu\).](#)

precum comparația între programele școlare, discrepanțele dintre procedurile de recunoaștere (adesea chiar și lipsa unor proceduri standardizate la nivel național) și absența unui statut sau a unui cadru pentru cursanții mobili.

Statele membre care nu au înregistrat recent progrese ar putea fi inspirate de legislația din statele membre care sprijină mobilitatea elevilor și care o încurajează prin recunoașterea automată, inclusiv prin intermediul unor dispoziții din acordurile binaționale sau multinaționale.

Continuarea de către statele membre a activității de dezvoltare, într-o mai mare măsură, a programelor de învățământ pentru ciclul secundar superior de învățământ și formare pe baza principiilor rezultatelor învățării (cunoștințe, competențe și atitudini) ar reprezenta un beneficiu și în ceea ce privește recunoașterea.

3.2.2. Sprijinul acordat de Comisia Europeană începând cu 2018

3.2.2.1. Crearea unui serviciu de informare online la nivelul UE

Noua **bază de date Q-Entry³³**, lansată în 2018 în cadrul programului Erasmus+ și administrată de centrele NARIC, oferă părților interesate și publicului larg informații actualizate și standardizate cu privire la calificările finale dobândite după absolvirea învățământului secundar pentru un număr de 55 de țări (27 de state membre ale UE + 28 de țări terțe) care le permit studenților să aibă acces la învățământul superior din țara lor de origine.

3.2.2.2. Sprijin pentru recunoașterea rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate

- Promovarea încrederii reciproce și a învățării reciproce între statele membre și instituții: ca urmare a unei acțiuni pregătitoare inițiate de Parlamentul European, **Comisia a creat o rețea de experți**, formată din 25 de membri din 16 state membre, care au elaborat o propunere de **cadru european pentru recunoașterea rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate³⁴**, stabilind principiile-cheie pentru recunoașterea reciprocă automată a rezultatelor învățării obținute în perioadele de studii petrecute în străinătate în cazul **elevilor care urmează cursurile învățământului secundar superior general**, pe baza unei analize a situației din statele membre³⁵. Această sugestie adresată Comisiei va fi utilizată ca bază pentru dezvoltarea în continuare a inițiativei împreună cu statele membre.
- **Recomandarea Consiliului privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență³⁶**, adoptată în 2020, a reiterat importanța mobilității în scop educațional, inclusiv prin stabilirea unui obiectiv

³³ <https://www.q-entry.eu/>.

³⁴ [Propunere de cadru european pentru recunoașterea rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate în domeniul învățământului secundar superior general \(2021\) | Spațiul european al educației \(europa.eu\)](#).

³⁵ [Rețeaua de experți privind recunoașterea rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate în cursul ciclului secundar de învățământ general - analiză efectuată în statele membre \(2021\) | Spațiul european al educației \(europa.eu\)](#).

³⁶ [EUR-Lex - 32020H1202\(01\) - RO - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

la nivel european³⁷ și prin recunoașterea cunoștințelor, abilităților și competențelor dobândite. În plus, Comisia a explorat conceptul de profiluri profesionale de bază europene cu scopul de a facilita mobilitatea cursanților și a lucrătorilor, precum și transparența și recunoașterea calificărilor. În ceea ce privește educația și formarea profesională, Cedefop a elaborat [metodologii pentru a sprijini compararea calificărilor](#)³⁸, precum și a programelor de educație și formare profesională și a programelor școlare aferente. Pe baza datelor colectate în 2021 din rețeaua ReferNet a Cedefop pentru tabloul de bord al mobilității, Cedefop a publicat o informare privind recunoașterea rezultatelor învățării dobândite în străinătate de către cursanții IVET³⁹. Publicația intitulată „Factori favorizanți și defavorizanți ai mobilității transfrontaliere pe termen lung a ucenicilor”⁴⁰ abordează, de asemenea, practicile de recunoaștere în cazul ucenicilor în cadrul câtorva studii de caz.

- **Programul Erasmus+** a fost conceput pentru a spori oportunitățile de mobilitate ale elevilor, cu scopul de a schimba peisajul mobilității pe termen lung a elevilor în Europa, care, până în prezent, a fost determinat în cea mai mare parte de organizații din afara programului. Acest lucru se va realiza prin creșterea ponderii mobilității gestionate direct între școli și prin respectarea standardelor de calitate prevăzute în programul Erasmus+. În plus, rezultatele învățării participanților implicați în activități de mobilitate în străinătate vor fi recunoscute de organizația lor de origine, datorită unui nou sistem de acreditare⁴¹. Organizațiile acreditate și, în special, consorțiile acreditate ar trebui să sprijine dezvoltarea mobilității din domeniul EFP prin recunoașterea rezultatelor învățării de către organizația de origine.

3.3. Un ecosistem care să favorizeze recunoașterea automată

Implementarea recunoașterii automate necesită crearea unor condiții adecvate pentru sporirea încrederii și a transparenței între sistemele de învățământ. De asemenea, este necesar ca autoritățile naționale de recunoaștere să dispună de capacități suficiente pentru a dezvolta instrumentele necesare pentru recunoașterea automată și pentru a sprijini instituțiile să implementeze recunoașterea automată. În următorul capitol sunt prezentate elementele indispensabile atât pentru învățământul superior, cât și pentru ciclul secundar superior de învățământ și formare.

3.3.1. Cadrul european al calificărilor (CEC)

Cadrul european al calificărilor(CEC)⁴² facilitează transparența, comparabilitatea și transferabilitatea calificărilor în cadrul diferitelor sisteme naționale. Prin corelarea cadrelor naționale ale calificărilor cu CEC, este posibilă **compararea tuturor tipurilor și nivelurilor calificărilor din cadrul sistemelor naționale**. Până în prezent, 26 de state membre ale UE și-au corelat cadrele naționale ale calificărilor cu CEC, iar ES este în

³⁷ 8 % dintre cursanții EFP vor beneficia de mobilitate în scopul învățării în străinătate până în 2025.

³⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d7fe617d-e541-11ec-a534-01aa75ed71a1/language-en>.

³⁹ [Recunoașterea rezultatelor învățării dobândite în străinătate de cursanții IVET | Cedefop \(europa.eu\)](#).

⁴⁰ [Factori favorizanți și defavorizanți ai mobilității transfrontaliere pe termen lung a ucenicilor | CEDEFOP \(europa.eu\)](#).

⁴¹ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities/organisations/learning-mobility-of-individuals/erasmus-accreditation>.

⁴² [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)).

proces de a realiza această corelare. Dintre cele 27 de state membre ale UE, 21 (toate cu excepția BG, ES, FI, HR, IT și LU) indică niveluri CEC în bazele de date și registrele naționale ale calificărilor. Acest lucru ajută instituțiile de învățământ și formare să verifice dacă solicitantul are nivelul adecvat de calificare (de exemplu, dacă diploma este într-adevăr la nivel de licență pentru a putea urma studii de masterat) în cazul recunoașterii automate.

În plus, 16 state membre fac schimb de date privind calificările prin intermediul platformei Europass, conectând bazele de date sau registrele naționale ale calificărilor⁴³ la această platformă. O provocare deosebită o reprezintă recunoașterea între nivelul 5 (de exemplu, învățământ terțiar cu ciclu scurt) și nivelul 6 (licență sau nivel echivalent). Calificările de nivel 5 pot aparține fie învățământului superior, fie sistemelor postliceale sau ambelor⁴⁴.

Majoritatea țărilor corelate cu CEC au întocmit un singur raport care include autocertificarea în temeiul Cadrului calificărilor pentru Spațiul european al învățământului superior (QF-EHEA). Acest lucru a fost realizat în toate statele membre, cu excepția CZ, EL, NL și SK⁴⁵.

3.3.2. Centrele naționale de informare pentru recunoaștere academică (NARIC)

Scopul centrelor NARIC este de a facilita accesul la informații exacte privind sistemele de învățământ și calificările resortisanților UE și ai țărilor terțe. Competențele lor variază în funcție de legislația națională. Unele centre emit doar recomandări/avize de recunoaștere (EE, IT, IE, SI și DE), în timp ce altele emit decizii de recunoaștere obligatorii din punct de vedere juridic (BG, BE-FI, DK, MT, HU, SK, LT și RO). Aceste centre sunt esențiale pentru a verifica dacă o calificare este autentică și la nivelul corect.

Sprijinită prin programul Erasmus+, rețeaua de centre NARIC a publicat o serie de orientări⁴⁶ pentru a facilita implementarea recunoașterii automate de către evaluatorii de atestări. De la adoptarea recomandării Consiliului, două treimi⁴⁷ dintre centre au simplificat procesele de recunoaștere, iar patru centre (MT, DK, NO, EE) raportează o scădere a cererilor de recunoaștere datorită recomandării Consiliului.

⁴³ <https://europa.eu/europass/ro/find-courses>.

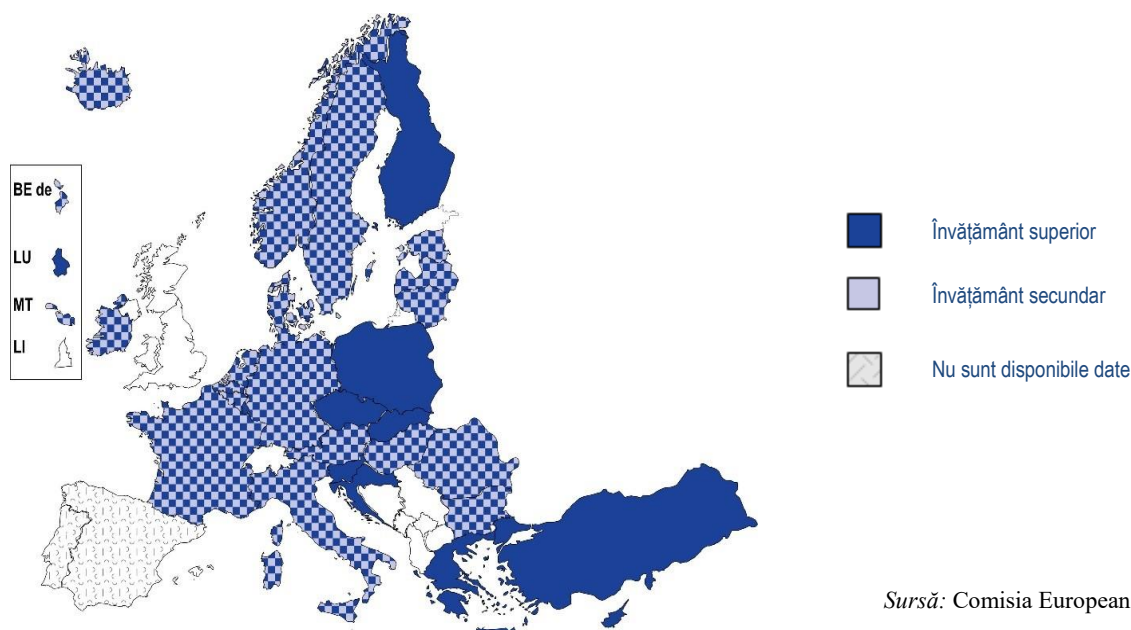
⁴⁴ „Raportul ICF referitor la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului privind recunoașterea automată”, 2023.

⁴⁵ [Raportul din 2020 privind implementarea procesului Bologna](#).

⁴⁶ <https://www.enic-naric.net/page-recognition-tools-projects>.

⁴⁷ Sondajul din 2022 în rândul centrelor NARIC.

Competențele centrelor NARIC în domeniul învățământului superior și al învățământului secundar superior

În recomandarea Consiliului se solicită consolidarea rolului centrelor NARIC, prin intermediul unor resurse naționale suplimentare. Extinderea competențelor centrelor NARIC pentru a acoperi ciclul secundar superior de învățământ și formare (învățământul general și EFP) ar spori gradul de conștientizare cu privire la recunoașterea calificărilor dobândite în cadrul învățământului secundar superior și ar sprijini recunoașterea rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate.

Comisia sprijină rețeaua de centre NARIC⁴⁸ prin facilitarea schimburilor de bune practici. Bugetul alocat programului Erasmus+ pentru dezvoltarea capacității și consolidarea rolului acestor centre a fost majorat de la 1,2 milioane EUR în 2018 la 3 milioane EUR în 2022. Această majorare a condus la dezvoltarea de instrumente de sprijin⁴⁹, la elaborarea de orientări⁵⁰ și la formarea persoanelor responsabile cu evaluarea atestărilor („evaluatori de atestări”) în cadrul instituțiilor de învățământ superior. Începând cu 2020, prin programul Erasmus+ se finanțează o „echipă de asistență tehnică” pentru a sprijini rețeaua să își îndeplinească obiectivele mai ambițioase. Sporirea resurselor disponibile a evidențiat diferențe semnificative în materie de capacitate la nivelul centrelor NARIC, doar trei dintre aceste centre (IT, NL, LV) coordonând mai mult de un proiect Erasmus+.

Continuarea activităților legate de instrumentele digitale, cum ar fi Q-Entry și alte baze de date privind calificările, poate facilita și mai mult procesele de recunoaștere, inclusiv pentru instituții. Dezvoltarea interoperabilității bazelor de date naționale la nivel european și (pe baza celor mai bune practici, ca în cazul bazei de date Kwalifikator din Polonia) emiterea de declarații de recunoaștere personală automată ar putea reduce și mai mult sarcina administrativă pentru solicitanți și instituții.

⁴⁸ <https://www.enic-naric.net/>.

⁴⁹ <https://www.enic-naric.net/page-recognition-tools-projects>.

⁵⁰ <https://www.nuffic.nl/sites/default/files/2020-08/the-triangle-of-automatic-recognition%20%281%29.pdf>.

Prin includerea calificărilor dobândite în afara Europei, aceste baze de date interoperabile ar putea facilita recunoașterea rapidă, echitabilă și transparentă a calificărilor dobândite în țări terțe (care nu intră în domeniul de aplicare al recomandării Consiliului). Susținut și facilitat de Comisie, acest demers este în concordanță cu ambițiile exprimate în Discursul din 2022 privind starea Uniunii, în care s-a solicitat realizarea de progrese în acest domeniu.

3.3.3. Instrumente digitale europene pentru recunoaștere

Recunoașterea automată impune facilitarea verificărilor calificărilor (valabilitate, format și acreditare). Utilizarea instrumentelor digitale europene pentru emiterea, stocarea, transmiterea și verificarea atestărilor facilitează recunoașterea automată a calificărilor individuale și a rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate și reduce costurile și sarcina administrativă pentru toate părțile.

Noua platformă Europass⁵¹, lansată în iulie 2020, facilitează recunoașterea automată prin furnizarea de informații validate cu privire la calificări, la cadrele calificărilor și la rezultatele învățării din cursul perioadelor de mobilitate prin intermediul unor documente Europass inviolabile⁵². Până în septembrie 2022, Europass avea 4,3 milioane de utilizatori, platforma fiind vizitată, în medie, de două milioane de persoane în fiecare lună.

În cooperare cu DEQAR⁵³, în cadrul noului instrument Europass, este în curs de testare o funcție de acreditare, și anume Acreditările digitale europene pentru învățare (EDC)⁵⁴. Atunci când Suplimentul la diplomă (pentru învățământul superior) este vizualizat și transmis, EDC prezintă imediat datele de acreditare aferente. În acest mod, verificarea autenticității devine automată.

Digitalizarea modelului de **document de mobilitate Europass**, aflat în prezent în curs de elaborare, va sprijini recunoașterea rezultatelor perioadelor de mobilitate în scopul învățării obținute în străinătate la diferite niveluri de educație, inclusiv stagiile de practică și activitățile de voluntariat.

4. SPRIJIN PENTRU CONTINUAREA EFORTURILOR DE IMPLEMENTARE A RECUNOAȘTERII AUTOMATE

Deși s-au înregistrat anumite progrese de la adoptarea recomandării Consiliului, implementarea deplină până în 2025 va necesita eforturi suplimentare considerabile. Pentru a stimula implementarea, Comisia propune următoarele acțiuni:

⁵¹ <https://europa.eu/europass/ro>.

⁵² Suplimentul la diplomă, Suplimentul la certificatul profesional și mobilitatea Europass.

⁵³ <https://www.eqar.eu/about/projects/deqar-connect/>.

⁵⁴ <https://europa.eu/europass/ro/european-digital-credentials-learning>.

4.1. Dezvoltarea în continuare a încrederii între sistemele naționale de învățământ

- **Dezvoltarea unui sistem european de asigurare și recunoaștere a calității**

Recunoașterea automată este strâns legată de consolidarea încrederii reciproce între sistemele naționale și de dezvoltarea unei adevărate culturi a calității în cadrul instituțiilor de învățământ superior. Un sistem de asigurare și recunoaștere a calității ar contribui la crearea unei legături mai strânse între asigurarea calității și recunoaștere la nivel european, precum și a unui sistem adecvat de asigurare a calității pentru o cooperare transnațională mai aprofundată, astfel cum s-a anunțat în Comunicarea privind realizarea Spațiului european al educației până în 2025 și în Strategia europeană pentru universități. Cu toate că obiectivul unui astfel de sistem este mult mai amplu decât simpla recunoaștere automată, el va contribui la realizarea sa.

Comisia va încuraja statele membre, centrele NARIC și instituțiile de învățământ și formare să își intensifice eforturile pentru implementarea recunoașterii automate prin intermediul unor sisteme de asigurare a calității mai solide și mai flexibile.

Deși o astfel de inițiativă se va concentra asupra UE, ea are potențialul de a inspira și de a stimula în continuare realizarea de progrese în ceea ce privește recunoașterea automată și asigurarea calității în toate țările din Spațiul european al învățământului superior.

- **Evaluări efectuate de echipele de accelerare a implementării recunoașterii automate**

Cu sprijinul programului Erasmus+ și al centrelor NARIC, Comisia va institui noi evaluări care să fie efectuate de echipe de accelerare a implementării recunoașterii automate. Obiectivul va fi de a accelera implementarea recunoașterii automate a calificărilor și a perioadelor de învățare petrecute în străinătate, prin trimiterea de experți la fața locului care să ofere îndrumarea necesară pentru facilitarea recunoașterii în toate domeniile. Comisia se va baza pe expertiza rețelei de centre NARIC pentru a organiza activități de asistență și de consiliere reciprocă între țările care sunt mai avansate în ceea ce privește recunoașterea automată și țările care au nevoie de sprijin suplimentar.

4.2. Dezvoltarea de instrumente pentru recunoașterea automată

- **Furnizarea de informații privind recunoașterea prin intermediul platformelor online**

Comisia va oferi școlilor mai multe orientări cu privire la recunoaștere pe Platforma europeană pentru educație școlară.

- **Standardizarea contractelor de studii și a certificatelor privind rezultatele învățării**

Pe baza experienței din sectorul învățământului superior, Comisia va explora potențialele legături dintre instrumentele Erasmus+ pentru rezultatele perioadelor de învățare petrecute în străinătate și modelul de document de mobilitate Europass, pentru a furniza o documentație sigură, ușor de utilizat și de încredere în sectoarele educației școlare și EFP.

4.3. Sprijinirea implementării prin consolidarea capacităților în statele membre

- **Sprijin financiar pentru recunoașterea automată**

Astfel cum se solicită în recomandarea Consiliului, cererile de propuneri Erasmus+ dedicate **centrelor NARIC** vor continua să ofere sprijin autorităților naționale pentru implementarea recunoașterii automate și a instrumentelor de transparență ale procesului Bologna. Comisia va analiza opțiunile de sporire a participării centrelor NARIC din fiecare stat membru. Acest efort necesită sprijin din partea statelor membre pentru a intensifica eforturile de consolidare a capacităților.

Deși implementarea instrumentelor de transparență ale procesului Bologna s-a îmbunătățit din 2018, sunt necesare eforturi suplimentare, în special în ceea ce privește înregistrarea agențiilor naționale de asigurare a calității în EQAR, emiterea Suplimentului la diplomă și utilizarea la capacitate maximă a Ghidului utilizatorilor ECTS. Comisia va oferi un impuls suplimentar pentru implementare prin intermediul cererii de propuneri privind **Spațiul european al învățământului superior** din cadrul programului Erasmus+.

De asemenea, statele membre pot solicita asistență tehnică pentru a concepe și a pune în aplicare reforme în domeniul recunoașterii reciproce automate prin intermediul **Instrumentului de sprijin tehnic (IST)**. Instrumentul de sprijin tehnic este un program al UE care oferă sprijin personalizat în diferite domenii, inclusiv în domeniul educației și formării, la cererea statelor membre, la nivel bilateral sau multinațional. Sprijinul se acordă în funcție de cerere și nu necesită cofinanțare din partea statelor membre.

- **Dispoziții privind formarea și informarea**

Se observă o cerere tot mai mare pentru cursurile de formare pe care statele membre le oferă personalului relevant în ceea ce privește recunoașterea automată. De asemenea, școlile și cadrele didactice ar trebui să beneficieze de formare cu privire la evaluarea competențelor elevilor după o perioadă de învățare petrecută în străinătate, în loc să se pună accentul pe echivalența disciplinelor școlare. Comisia va oferi sprijin în acest sens în cadrul programului Erasmus+ prin intermediul unor activități de cooperare transnațională și de învățare reciprocă și va furniza informații online.

- **Facilitarea dialogului între statele membre**

Serviciile Comisiei vor explora procesele de politici existente ale Comisiei în domeniul educației școlare și al EFP pentru a discuta, a face schimb de bune practici și a crea oportunitatea de învățare reciprocă între statele membre în vederea consolidării încrederii și transparenței în cadrul sistemelor de învățământ secundar superior.

Anexa I – Prezentare generală⁵⁵ a punerii în aplicare a recomandării Consiliului

Tabelul de mai jos prezintă un ghid în culori cu privire la nivelul de punere în aplicare pentru fiecare domeniu vizat de recomandare, pentru fiecare stat membru, pe baza celor mai bune informații disponibile. Tabelul reflectă procesul curent de punere în aplicare a recomandării Consiliului și prezintă direcții și tendințe.

Stat membru	Instrumente de transparență	Sprijin pentru instituții și agenții	Monitorizare și evaluare	Calificări dobândite în cadrul învățământului superior	Calificări dobândite în cadrul învățământului secundar superior	Perioade de învățare petrecute în străinătate – învățământ superior	Perioade de învățare petrecute în străinătate – învățământ secundar
Austria							
Belgia							
Bulgaria							
Croația							
Cipru							
Cehia							
Danemarca							
Estonia							
Finlanda							
Franța							Școală EFP
Germania							
Grecia							
Ungaria							
Irlanda							
Italia							
Letonia							
Lituania							
Luxemburg							
Malta							
Țările de Jos							
Polonia					Școală EFP		
Portugalia							*
România							
Slovacia							
Slovenia							

⁵⁵ Aceste indicații se bazează pe o analiză a informațiilor puse la dispoziție în cadrul studiului „Raportul ICF referitor la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului privind recunoașterea automată”, 2023.

Stat membru	Instrumente de transparență	Srijin pentru instituții și agenții	Monitorizare și evaluare	Calificări dobândite în cadrul învățământului superior	Calificări dobândite în cadrul învățământului secundar superior	Perioade de învățare petrecute în străinătate – învățământ superior	Perioade de învățare petrecute în străinătate – învățământ secundar
Spania							
Suedia							

*PT: exclusiv pentru perioade echivalente unui an școlar

Respectarea instrumentelor de transparență europene și ale procesului Bologna

	Țara implementează în totalitate instrumentele de transparență ale UE și pe cele ale procesului Bologna
	Unul dintre instrumente nu este implementat în totalitate
	Două dintre instrumente nu sunt implementate în totalitate
	Trei dintre instrumente nu sunt implementate în totalitate
	Patru sau mai multe instrumente nu sunt implementate în totalitate

Măsuri de consolidare a capacităților și de sprijin pentru instituții și agenții

	Se aplică următoarele măsuri: - Elaborarea de orientări naționale pentru instituții - Centrele NARIC difuzează informații și asigură formare pentru toate instituțiile - Solicitanții primesc o decizie de recunoaștere la nivel de sistem prin intermediul instrumentelor online
	Se aplică două dintre măsurile de mai sus
	Se aplică una dintre măsuri
	Nu se aplică nicio măsură

Monitorizare și evaluare

	Există o bază de date centrală, la nivel de sistem, pentru colectarea și diseminarea datelor privind cazurile de recunoaștere, care este actualizată periodic.
	Datele privind cazurile de recunoaștere sunt colectate în mod sistematic de către un organism central alcătuit din instituții de învățământ superior și din instituții de învățământ secundar superior
	Datele privind cazurile de recunoaștere sunt puse la dispoziție de unele instituții, însă nu sunt colectate și diseminate la nivel de sistem
	Nu sunt disponibile date

Recunoașterea automată a calificărilor dobândite în cadrul învățământului superior

	Recunoașterea automată la nivel de sistem a calificărilor emise pentru toate statele membre ale UE în care responsabilitatea decizională este delegată unui organism competent la nivel de sistem
	Recunoașterea automată la nivel de sistem pentru toate statele membre ale UE în care responsabilitatea decizională este delegată instituțiilor de învățământ superior
	Recunoașterea automată la nivel de sistem pentru un subgrup de state membre ale UE în care deciziile sunt luate de un organism la nivel de sistem
	Recunoașterea automată la nivel de sistem pentru un subgrup de state membre ale UE în care luarea deciziilor este delegată instituțiilor de învățământ superior
	Fără recunoaștere automată

Recunoașterea automată a calificărilor dobândite în cadrul învățământului secundar superior

	Calificările dobândite ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ (atât învățământ general, cât și EFP) sunt recunoscute automat și complet pentru aproape toate celelalte state membre ale UE (peste 75 % din statele membre)
	Calificările sunt recunoscute automat pentru majoritatea celorlalte state membre ale UE (între 50 % și 75 %)
	Calificările sunt recunoscute automat pentru un număr mic de alte state membre ale UE (sub 50 %, dar peste 0 %)
	Lipsa recunoașterii automate și complete a calificărilor (procesul de recunoaștere este în vigoare, dar nu este automat)

Recunoașterea automată a perioadelor de învățare petrecute în străinătate – învățământul superior

	Rezultatele unei perioade de învățare petrecute în străinătate sunt recunoscute automat și complet pentru toate celelalte state membre ale UE, cu o pondere totală de recunoaștere de peste 90 % raportată de studenții din cadrul programului Erasmus+ Au fost puse în practică măsuri de asigurare a calității interne și externe pentru punerea în aplicare deplină a principiilor Ghidului utilizatorilor Sistemului european de acumulare și transfer al creditelor de studii (ECTS) din 2015
	Rezultatele unei perioade de învățare petrecute în străinătate sunt recunoscute, cu o pondere de recunoaștere deplină de peste 85 % raportată de studenții din cadrul programului Erasmus+ Și/sau Au fost puse în practică măsuri de asigurare a calității interne și externe pentru a punerea în aplicare deplină a Ghidului utilizatorilor ECTS din 2015, dar aplicarea nu este sistematică (de exemplu, doar pentru unele programe sau niveluri)
	Rezultatele unei perioade de învățare petrecute în străinătate sunt recunoscute, cu o pondere de recunoaștere deplină de peste 70 % raportată de studenții din cadrul programului Erasmus+ Sau Nu au fost puse în practică măsuri de asigurare a calității pentru punerea în aplicare deplină a Ghidului utilizatorilor ECTS
	Rezultatele unei perioade de învățare petrecute în străinătate nu sunt recunoscute automat, cu o pondere de recunoaștere deplină sub 70 % raportată de studenții din cadrul Erasmus+ Nu au fost puse în practică măsuri de asigurare a calității pentru punerea în aplicare deplină a Ghidului utilizatorilor ECTS

Recunoașterea automată a perioadelor de învățare petrecute în străinătate – învățământul secundar superior

	Rezultatele unei perioade de învățare petrecute în străinătate sunt recunoscute automat și complet în toate statele membre ale UE și pentru aproape toate perioadele de învățare cu durata de până la un an prin echivalare
	Rezultatele perioadelor de învățare petrecute în străinătate sunt recunoscute în urma unei proceduri oficiale instituite la nivel de sistem, pe baza rezultatelor învățării stabilite ca fiind, în linii mari, în conformitate cu cele din programa școlară a instituției de origine și confirmate în foaia matricolă
	Majoritatea perioadelor de învățare petrecute în străinătate (sau părți din acestea) sunt recunoscute, dar ar putea fi necesară susținerea unor examene suplimentare
	Recunoașterea se acordă în urma unei proceduri oficiale bazate pe corelarea programelor școlare, astfel cum s-a confirmat în foaia matricolă
	Nu se aplică recunoașterea automată și completă, cu excepția parteneriatelor între școli sau a programelor clar definite, cum ar fi programul Erasmus+